

Udało się osiągnąć zdecydowany postęp w rozmowach ze stroną rządową w sprawie skutków wdziania ustawy o pieczy zastępczej.

W dniu wczorajszym, podczas posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego "dobre otwarcie" miał Minister Michał Boni. Po pierwsze zadeklarował, że nie będzie popierał projektów ustaw, które nie będą gwarantowały samorządom dochodów na realizację nowych zadań, a po drugie w praktyce wykazał, że ta deklaracja nie jest pusta.

Na początek otwarcie rozwiął wątpliwości czy w budżecie państwa uda się znaleźć środki na wdrażanie ustawy i pieczy zastępczej większe niż aktualna rezerwa w wysokość 62,5 mln złotych?

Po drugie bardzo jednoznacznie poparł nasze propozycje, aby dostosować przepisy ustawy do aktualnych możliwości budżetu państwa, bądź zamienić zadania obligatoryjne na fakultatywne.

Komisja ustaliła także, iż w super pilnym trybie strona samorządowa i rządowa sprecyzują wspólnie propozycje nowelizacji ustawy, tak aby do poniedziałku 5 grudnia przedstawić je najpierw szefowi resortu administracji i cyfryzacji, a następnie 6 grudnia Radzie Ministrów. Takie tempo byłoby niezbędne aby Sejm zdążył uchwalić nowelizację ustawy jeszcze w tym roku!

Stosownie do tych ustaleń, dziś odbyło się spotkanie z udziałem pracowników resortu pracy i polityki społecznej, resortu finansów oraz reprezentacji strony samorządowej (ze smutkiem stwierdzam – nielicznej!)

Podstawą do dyskusji ze stroną rządową były propozycje przygotowane przez Związek Powiatów Polskich we współpracy z innymi ogólnopolskimi organizacjami samorządowymi.

Trzeba obiektywnie przyznać, że pierwszy raz od wielu miesięcy "czuć było" iż obie strony w równym stopniu dążą do rozwiązania problemu niedoszacowanie nowych zadań samorządów terytorialnych.

Ustaliliśmy, że koncentrujemy się najpierw na rozwiązaniach doraźnych pozwalających na wdrażanie ustawy w roku 2012.

Dlatego na rozmowy dotyczące systemowego finansowe, a nie w formule rezerwy w budżecie państwa umówiliśmy się na początku roku 2012.

Propozycje strony samorządowej podzielono na dwie części. Te dotyczące kwestii finansowych wymagające natychmiast jej korekty (tzw. mała nowelizacja) oraz pozostałe, które wymagać będą uwzględnienia kilkudziesięciu zmian natury merytorycznej i redakcyjnej (tzw. duża nowelizacja), która pojawiła by się na początku roku 2012.

Najważniejsze ustalenia małej nowelizacji to te, że zatrudnienie asystenta rodziny nie będzie obligatoryjne (za wyjątkiem sytuacji w których o obowiązku pracy z asystentem w stosunku do rodziny orzeknie sąd, co jak się spodziewamy będzie miało miejsce w rzadkich przypadkach).

Czyli, co do zasady po 1 stycznia 2012 r. gminy nie będą miały obowiązku zatrudniać asystentów rodziny. W ślad za powyższą zmianą, wprowadzone zostaną zmiany w art. 33 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w art. 109 §4 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, gdzie słowa

"plan pracy z rodziną", jako dokument do sporządzenia którego uprawniony jest wyłącznie asystent rodziny, zostanie zastąpiony innym sformułowaniem. Pracownik socjalny będzie również mógł wykonywać zawód asystenta na obszarze innej gminy.

Ministerstwo przystało na propozycje Związku Powiatów Polskich by koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej powoływać tylko dla rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka nie posiadających co najmniej 2-letniego doświadczenia. Dodatkowo, dopiero by po 5 latach od dnia wejścia w życie ustawy, koordynator rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka mógł być przyznawany, ale tylko wtedy gdy zwrócić się o to sami zainteresowani.

Co bardzo ważne, uwzględniono też propozycję zwiększenia limitu rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka przypadających na jednego koordynatora. Ostatecznie zwiększono ten limit z 15 do 30 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka!

Strona rządowa wyraziła również wolę wprowadzenia zmian w art. 57 ust. 1 poprzez rezygnację z obowiązku zatrudniania osób do pomocy w przypadku rodzin zastępczych, w której przebywa więcej niż 3 dzieci. Taką usługę powiat będzie mógł świadczyć fakultatywnie na podstawie art. 57 ust. 2. Ponadto w celu ograniczenia skutków finansowych wejścia w życie ustawy wprowadzone zostaną zmiany w art. 64 ust. 1 ustawy. Doprecyzowany zostanie również art. 84 pkt 2 i 3 przewidujący udzielenie środków finansowych na remonty i inne nieprzewidziane koszty związane z opieką i wychowaniem dziecka umieszczonego w rodzinnym domu dziecka.

Chodzi o to by z powołanego przepisu jasno wynikało, że zasady udzielania środków i ich maksymalna wysokość wynikały z umowy zawieranej z prowadzącym rodzinny dom dziecka. Ponadto doprecyzowane zostanie brzmienie art. 226 ust. 5 oraz art. 240 ust. 1 w przepisach przejściowych tak by w sposób jednoznaczny wskazywały one sytuacje, w których zastosowanie będą miały dotychczasowe przepisy ustawy o pomocy społecznej.

Jeśli zmiany te zostałyby wprowadzone, w sposób znaczący ochroniłyby samorzady przed skutkami wdrażania ustawy.

Zmagania zmierzające do osiągnięcia tego celu trwać będą nadal, ale dziś udało się znacząco do niego zbliżyć.

Marek Wójcik